

poticaji,..., uglavnom je namijenjena mladim i ranim srednjodobnim Kladuščanima. Portal *Reprezent* i *Bilteni za društvena kretanja* su nezaobilazni, bez obzira tko šta mislio, dopričavao...

Za sada, Kladuša nema aktuelnijih, vjerodostojnijih i edukativnijih javnih izvora!

Infrastruktura namijenjena mladim Kladuščanima

Mladi Kladuščani imaju solidnu modernu infrastrukturu kao što su dvorane, otvoreni sportski tereni, u javnom i privatnom vlasništvu. Veliki nedostatak su bazeni za plivanja, zagađene rijeke i potoci na kojima su starije generacije Kladuščana naučile plivati. Nažalost, zbog deficita u znanju i utjecaju lobija rječica Grabarska će i nakon okončanja „projekta decenije“ (kanalizacija sa kolektorima, za koji se Općina zadužila 9,5 mil. eura 2009. godine.) ostati zagađena i prljava. Tužno je promatrati mlade Kladuščane na morskim plažama (npr. Pag i druge) kako se „snalaze“ u morskoj vodi!

Bolji poznavaoi obuhvaćenosti mladih sportom procjenjuju da se aktivno sistematski, npr. karateom i sličnim sportovima bavi blizu hiljadu mladih, nogometom i ostalim sportovima sa loptom oko 500 mladih, u klubovima oko parstotina mladih...

Sigurno je da bi formiranjem Javne ustanove za sport i rekreaciju obuhvaćenost mladi sportom bila veća, profiliranje „vrhunskih sportaša“ brže i profesionalnije. Posebno tužna storija jeste završetak gradnje objekta Centra za kulturu koja traje od 2009. godine. Međutim, nije ovako jadno stanje „kulture“ prvenstveno u nedograđenom objektu već

u kadrovskoj politici i kulturnim sadržajima posljednjih 23 godine! Među Kladuščanima već decenijama se vode jalove aktivnosti oko izgradnje Islamskog kulturnog centra kao zbilja nasušno potrebnog objekta.

Da li su mladi Kladuščani taoci i čiji

Kladuško društvo shvaćeno kao odnos Kladuščana prema resursima i međusobni odnosi promatrano kroz demografiju u kontekstu *Strategije razvoja općine 2014 - 2023.*, oficijelnih izvještaja (specijalno izvještaja o izvršenjima budžeta, strateških planova - razvojnih programa...), Jedinog organa uprave, Općinskog vijeća i njegovih tijela, javnih preduzeća i ustanova, analitičko dokumentacionih materijala viših organa, organa za brigu o mladima, organizacija koje okupljaju mlade, participacije mladih u društvenom životu lokalne zajednice, s jedne strane te percepcije termina taoc-talacka kriza... kao zatočenika nečega - zarobljenika sopstvenih percepcija i (ne) djelovanja daje mogućnosti različitih zaključivanja-kuknjava...

Zavidan broj roditelja mladih (14-29) Kladuščana živi po, kolokvijalno kazano, kmetkom obrazcu (ravnodušnost, nepouzdanje u sebe, podanički mentalitet prema imperijalnom sloju društva, javno ne govori ono što misli...) u kojem dominira privid u odnosu na

Velike su zablude onih koji misle da će u inostranstvu brzo dobiti posao za koji su se školovali

stvarnost. Građanski neaktivizam, pomanjkanje demokratskih kultura i tradicija, sklonost dinastijsko plemenskom obožavanju, između ostalog, doprinosi kreaciji ambijenta u kojem najviše ispaštaju mladi! Kladuško biračko tijelo većinski čine roditelji sadašnje mlade populacije koji biraju vlasti koje dominirajuće utječu na perspektivniji ambijent pa bi bilo logično da mladi, ako se osjećaju taocima, sa svojim roditeljima postignu koncenzus oko autentičnog kladuškog interesa formulisanog u sintagmi „pravedno napredno kladuško građansko društvo“ i da odgovornost za izgradnju pravednijeg (svaka stvar u svoje vrijeme na odgovarajuće mjesto) društva preuzima generacija koja dominira u biračkom potencijalu Velike Kladuše koji se procjenjuje na oko 43.000 glasova. Oni mladi Kladuščani koji se osjećaju kao nečiji taoci imaju na to pravo. Ako jesu taoci? onda bi bilo razumno da shvate da su taoci vlasti koje biraju i zdušno podržavaju njihovi roditelji, a lijenost i nedovoljna učenost mladih produžava agoniju!

Završna razmatranja i preporuke

Na osnovu konzultovane bibliografije, „natuknica“ ovog teksta i priložene analitičko dokumentacione osnove moguće je formulisati veoma širok i opširan spektar konstatacija/preporuka.

Dvije konstatacije su suštinski i supstancialno svojevrstni „aksiomi“ Velike Kladuše: Prvo, Velika Kladuša je promjenom društveno političkog sistema 1990-tih evidentirala solidnu zastavštinu prethodnog sistema koje je elaborirano u (ne)brojenim publikacijama i veoma povoljnu demografsku strukturu stanovništva, i drugo, višedecenijski nesporezumi sa centralnim bh vlastima, između ostalog, rezultirali su 1993. godine krupnim nesporazumima političke naravi koje su državni, politički i vjerski autoriteti krenuli rješavati upotrebom vojne sile.

Mladi kao dio kladuškog društva borave i žive u specifičnom ambijentu u kojem o svakom strateškom događaju (Cazinska buna 1950., Afera *87., Bratorat 1993/95...) miroljubivo egzistiraju najmanje po dvije „kolektivne istine“ koje s jedne strane predstavljaju limite-prepreke čiji rezultati su diskriminacije i satanizacije viših državnih, partijskih i vjerskih „autoriteta“, te veoma komplicirano postizanje koncenzusa o strateškim i operativnim odlukama Općinskog vijeća, s druge strane. Raspoloživi resursi Velike Kladuše, okvirna institucionalna regulativa EU, BiH, USK i lokalne zajednice omogućuju povoljnije mogućnosti poboljšanja stanja mlade populacije posebno u sferi zapošljavanja.

Zadnjih 10-tak godina lokalne vlasti izdvajaju iz budžeta više stotina hiljada KM za potrebe širokog spektra mladih (obrazovanje, sport, razanoda,...), ali izostaju konkretni poticaji za samozapošljavanje mladih Kladuščana. Nema kritičnijeg odnosa i stava oko efikasnosti upotrebe budžetskih sredstva.

Manjkavost kvalitete obrazovanja mladih Kladuščana ogleda se prvenstveno

nastavak na narednoj strani